

APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE
VYHLAŠUJÍCÍ NOVOU ÚPRAVU DENNÍ MODLITBY CÍRKVE
PODLE USTANOVENÍ DRUHÉHO VATIKÁNSKÉHO SNĚMU
BISKUP PAVEL
SLUŽEBNÍK SLUŽEBNÍKU BOŽÍCH NA TRVALOU PAMÁTKU

CHVALOPĚV, který se navěky zpívá Bohu v nebi a který přinesl na tento svět Velekněz Ježíš Kristus, se v podivuhodném bohatství různých forem věrně uskutečňuje v církvi již po tolik staletí.

Denní modlitba církve vznikala pozvolna jako modlitba místní církve. Konala se v stanovenou dobu a na určeném místě pod vedením kněze. Byla vhodným doplněním eucharistické oběti tvořící vrchol bohoslužby, rozvíjela a rozlévala její bohatství do různých hodin každodenního života.

Jako vhodná pomoc k této modlitbě vznikla kniha posvátného officia, zvaná breviář. Postupem času se poněmáhlu rozrůstala četnými přídávky, a protože se v různých dobách měnil způsob slavení posvátného officia - začalo se říkat také soukromě - není divu, že i v této knize docházelo podle potřeby k úpravám, které se někdy týkaly i jejího složení.

Když nemohl tridentský sněm pro nedostatek času provést reformu breviáře, svěřil tento úkol Apoštolskému stolci. Římský breviář, zavedený naším předchůdcem sv. Piem V. v roce 1568, uskutečnil v latinské církvi především žádoucí jednotnost předepsané modlitby, která v té době jednotná nebyla.

V následujících stoletích byly provedeny četné úpravy papežem Sixtem V., Klementem VIII., Urbanem VII., Klementem XI. a jinými.

Svatý Pius X. dal příkaz k vytvoření nového breviáře a vydal ho v roce 1911. Znovu zavedl starobylý zvyk pomodlit se 150 žalmů každý týden a celý žaltář byl nově rozdělen. Bylo odstraněno všechno, co se opakovalo, a byla dána možnost spojit žaltář pro jednotlivé dny v týdnu a souvislé biblické čtení s oficiem pro svátky svatých. Mimoto bylo nedělní officium povýšeno na takový stupeň, že mělo většinou přednost před svátky svatých.

Celková liturgická obnova pak byla opět zahájena Piem XII. Dovolil, aby se při soukromé i veřejné recitaci užívalo nového překladu žalmů, pořízeného Papežským biblickým ústavem, a v roce 1947 pověřil zvláštní komisi, aby se zabývala reformou breviáře. Od roku 1955 se posílaly v té věci dotazníky biskupům celého světa. První ovoce těchto snah se projevilo v dekretu o zjednodušení rubrik z 23. března 1955 a v normách, které pro breviář vyhlásil v Kodexu rubrik roku 1960 Jan XXIII.

Tedy byla potvrzena zatím jenom část liturgické obnovy: papež Jan XXIII. byl přesvědčen, že základní principy, na nichž liturgie spočívá, potřebují ještě další zkoumání. Tento úkol svěřil druhému vatikánskému sněmu, který mezitím svolal. Tak došlo k tomu, že tento sněm jednal o liturgii vůbec a o denní modlitbě církve tak obšírně a výslovně a tak svědomitě a účinně, že to snad v celých církevních dějinách nemá obdoby.

Ihned po vyhlášení konstituce o posvátné liturgii jsme se snažili o to -ještě během vatikánskému sněmu - aby se ustanovení této konstituce začala uskutečňovat. Proto jsme ustanovili Radu pro uskutečňování konstituce o posvátné liturgii, a v ní byla zřízena zvláštní komise, která ve spolupráci s vědci a odborníky v oboru liturgie, teologie, duchovního života a pastorační práce pracovala velmi pečlivě sedm let na vytvoření

nové knihy Denní modlitby církve.

Zásady a výstavba celého díla i jeho jednotlivé části byly schváleny uvedenou Radou a rovněž biskupským synodem svolaným roku 1967, a to po konzultaci s biskupy celé církve i s mnoha duchovními pastýři, řeholníky i laiky.

Je tedy prospěšné vyložit jednotlivě, jakými zásadami se řídí nové uspořádání denní modlitby církve:

1. Podle požadavku konstituce o posvátné liturgii byl vzat zřetel na životní podmínky, za jakých v dnešní době konají knězi svou apoštolskou práci.

2. Protože jde o modlitbu všeho Božího lidu, byla uspořádána tak, aby na ní mohli mít účast nejen klerici, ale i osoby řeholní a také laici. O lidi různých stavů a postavení a o jejich zvláštní požadavky je postaráno tím, že jsou zavedeny rozličné způsoby slavení. Tak lze přizpůsobit denní modlitbu církve různým společenstvím, která ji konají podle svých životních podmínek a poslání.

Protože je denní modlitba církve posvěcením dne, je řád modlitby upraven se zřetelem na současné životní podmínky tak, aby se jednotlivé části mohly snadno uvést v soulad se skutečnými denními dobami.

Část určená pro první ranní hodinu byla zrušena. Ranní chvály a nešpory nabyly největšího významu jakožto páteř celého officia a mají povahu opravdové ranní a večerní modlitby. Modlitba se čtením si pro ty, kdo se ji modlí v noci, podržuje svůj noční charakter, lze ji však přizpůsobit kterékoli denní době. Modlitba uprostřed dne je uspořádána tak, že ti, kdo se ji modlí jen jednou (buď dopoledne, nebo v poledne, anebo odpoledne), přizpůsobí ji příslušné denní době a přitom nic nevynechají z celého žaltáře, rozděleného po týdnech.

3. Aby se tato denní modlitba církve mohla slavit s lepší vnitřní usebraností a stala se skutečně „pramenem zbožnosti a živila osobní modlitbu“,¹ byl při nově úpravě denní úvazek poněkud zmenšen: přitom je postaráno o značně větší střídání textů, poskytuje se řada pomůcek k rozjímání žalmů, totiž nadpisy, antifony a modlitby po žalmech, a nabízí se příležitost pro vhodné chvíle ticha.

4. Podle ustanovení sněmu² byl zrušen týdenní cyklus žalmů a žaltář je rozdělen na čtyři týdny. Přitom byl převzat nový latinský překlad, zhotovený námi ustanovenou Komisí pro vydání nové biblické Vulgáty. V novém rozdělení žalmů bylo vypuštěno několik tvrdě znějících žalmů a veršů, především s ohledem na obtíže, které by mohly vzniknout při slavení v lidovém jazyku. Kromě toho byla do ranních chval přidána, k jejich duchovnímu obohacení, řada nových kantik ze Starého zákona. Podobně byla do nešpor zavedena kantika z Nového zákona; skvějí se tam jako perly.

5. V novém uspořádání biblických čtení se hojněji otevírá poklad Božího slova. Jejich výběr je sestaven se zřetelem na uspořádání čtení ve mši. Úryvky jsou obsahově sjednocené a jsou vybrány tak, aby během roku vystihovaly hlavní události dějin spásy.

6. Podle zásad stanovených všeobecným sněmem bylo každodenní čtení ze spisů svatých Otců a církevních spisovatelů uspořádáno tak, že se ze spisů křesťanských autorů, především svatých Otců, předkládá to nejlepší. K hojnějšímu poskytnutí duchovního bohatství těchto autorů bude v budoucnosti připraven ještě další, nezávazný lekcionář, z něhož může vzejít ještě hojnější užitek.

¹ Srov. 2. vatikánský sněm, konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 90.

² Tamtéž, č. 91.

7. Z knihy Denní modlitby církve bylo odstraněno všechno, co se neshoduje s historickou skutečností. V tom smyslu byla zrevidována čtení ze života svatých, a to tak, aby se především ukázala v pravém světle duchovní tvář jednotlivých svatých a jejich význam v životě církve.

8. Do ranních chval byly zařazeny prosby, vyjadřující zasvěcení dne a žádost o pomoc pro začínající práci. V nešporách jsou zařazeny krátké prosby na způsob přímlov. Zakončením proseb je modlitba Páně; protože se říká také ve mši, obnovuje se tím v nynější době starokřesťanský zvyk modlit se tuto modlitbu třikrát denně.

Když se tedy modlitba svaté církve po všech stránkách obnovuje podle její dávné tradice a s ohledem na současné potřeby, je velmi žádoucí, aby tato modlitba hluboce pronikala všechny křesťanské modlitby, oživovala a usměrňovala je, byla jejich výrazem a poskytovala pro duchovní život Božího lidu vydatnou výživu.

Chováme tedy pevnou naději, že opět ožije smysl pro „ustavičnou“³ modlitbu, jak to své církvi uložil náš Pán Ježíš Kristus, a že kniha Denní modlitby církve, vhodně časově rozdělená, bude tuto modlitbu stále živit a podporovat. Konání této modlitby, zvláště když se děje v nějakém společenství, je pravým výrazem a podivuhodným znamením modlící se církve.

Křesťanská modlitba je především modlitbou celého lidského společenství, které Kristus kolem sebe shromáždí.⁴ Na této modlitbě mají účast jednotlivci a je to zároveň modlitba jednoho těla; je to hlas milované nevěsty Kristovy, vyjadřuje tužby a přání všeho křesťanského lidu a snažně prosí za potřeby všech lidí.

Tato modlitba dostává svou jednotu ze Srdce Kristova, neboť náš Vykupitel chtěl, „aby jeho život, který započal ve svém smrtelném těle svými modlitbami a svou obětí, neustále pokračoval během věků v jeho mystickém těle, jímž je církev“.⁵ A proto je modlitba církve zároveň „modlitbou, kterou Kristus spolu se svým Tělem (církví) přednáší Otcí“.⁶ Buďme si tedy vědomi, že konáme-li modlitbu církve, zaznívá náš hlas v Kristu a jeho hlas v nás.⁷

Aby tento charakter naší modlitby byl jasnější a zřejmější, je třeba, aby ve všech ožilo znovu „ono vroucí a živé zalíbení ve svatém Písmu“.⁸ k němuž denní modlitba církve přivádí, a tak aby se Písmo svaté skutečně stalo hlavním zdrojem veškeré křesťanské modlitby. Především je třeba, aby Boží lid s novou láskou poznával modlitbu žalmů, která stále sleduje a hlásá Boží působení v dějinách spásy. Dosáhne se toho snadněji, jestliže se knězi budou snažit hlouběji porozumět smyslu žalmů, jaký jim dává posvátná liturgie, a vhodnou katechezí ho budou vysvětlovat všem věřícím. A čtení z Písma svatého, které je nyní bohatší nejen ve mši, ale i v nové denní modlitbě církve, způsobí, že bude možné stále uvažovat o dějinách spásy a účinně hlásat, jak v životě lidí dále pokračují.

Protože Kristův život v jeho mystickém těle zdokonaluje a pozvedá také vlastní osobní život každého věřícího, je třeba zcela zamítnout jakýkoli rozpor mezi modlitbou církve a modlitbou osobní; spíše je třeba spojení mezi oběma posílit a rozšířit. Rozjímavá modlitba má stále čerpat výživu ze čtení, žalmů a ostatních částí denní

³ Srov. Lk 18,1; 21,36; 1 Sol 5,17; Ef 6,18.

⁴ Srov. 2. vatikánský sněm, konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 83.

⁵ Pius XII., encyklika *Mediator Dei*, česky: Sušilova literární jednota bohoslovců, Brno 1948.

⁶ 2. vatikánský sněm, konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 84.

⁷ Sv. Augustín. *Enarrationes in ps.* 85, č. 1.

⁸ 2. vatikánský sněm, konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium*, č. 24.

modlitby církve. A denní modlitba církve ať odpovídá co nejlépe požadavkům živé a osobní modlitby, a to tím, že se podle Všeobecných pokynů vybírají takové melodie, způsoby a formy slavení, jaké nejlépe odpovídají duchovní situaci těch, kdo se modlí. A když se tato modlitba stává skutečně osobní modlitbou, vysvítá pak tím víc také vzájemný vztah mezi liturgií a celým křesťanským životem. Neboť celý život věřících, v každou denní i noční hodinu, je jakousi liturgií, jíž se věřící odevzdávají do služeb lásky k Bohu i k lidem, a tak jsou zapojeni do toho, co vykonal Kristus, když svým životem a svou obětí posvětil život všech lidí. Tuto hlubokou pravdu, patřící k jádru křesťanského života, denní modlitba církve jasně vyjadřuje a účinně potvrzuje. A proto se denní modlitba církve nabízí všem křesťanům, i těm, kdo nejsou povinni se ji modlit.

Ti, kdo byli církví pověřeni konat denní modlitbu církve, ať ji zbožně konají každý den v celém rozsahu a pokud možno v příslušnou denní dobu; za nejdůležitější ať pokládají především ranní chvály a nešpory.

Ti, jimž se dostalo svátostného svěcení, a tak mají zvláštním způsobem účast na Kristově kněžství, a ti, kdo se zvlášť zasvětili službě Bohu a církvi řeholními sliby, ať nekonají denní modlitbu církve jenom z poslušnosti k závazku, ale ať je k tomu vede přesvědčení o vznešenosti tohoto úkolu a jeho důležitosti pro pastorační i vlastní duchovní život. Je totiž velmi žádoucí, aby veřejná modlitba církve vyvěrala u všech z obnoveného duchovního postoje a z přesvědčení, že se tím naplňuje vnitřní potřeba celého těla církve, neboť podle vzoru své Hlavy - Krista musí být církví, která se modlí.

Nyní tedy naší apoštolskou autoritou potvrzujeme, schvalujeme a vyhlášíme novou knihu Denní modlitby církve. Ať s její pomocí zaznívá v církvi dnešní doby vznešenější a krásnější chvalozpěv k oslavě Boží. Ať se spojuje s chvalozpěvem, který zpívají svatí a andělé v nebi, a ať v tomto pozemském vyhnanství den ze dne spěje k plnosti chvály, která se bude vzdávat po všechny věky „Tomu, který sedí na trůně, i Beránkovi“.⁹

Ustanovujeme, že se může užívat této nové knihy Denní modlitby církve ihned, jakmile vyjde. Biskupské konference se zatím postarají o přípravu vydání této liturgické knihy v lidovém jazyku a po schválení a potvrzení Apoštolským stolcem určí, od kdy bude možné či nutné této knihy zcela nebo zčásti užívat. A od toho dne, kdy budou tyto překlady do lidového jazyka závazně zavedeny do slavení denní modlitby církve v mateřštině, jsou povinni také ti, kdo budou nadále užívat latiny, modlit se denní modlitbu církve pouze v obnovené formě.

Komu by však bylo zachovávaní nového způsobu pro pokročilý věk nebo z jiných zvláštních důvodů velmi obtížné, může užívat se souhlasem svého ordináře zcela nebo zčásti dosavadního Římského breviáře, ale jen když se modlí sám.

Chceme, aby tato naše ustanovení a nařízení byla a zůstala nyní i v budoucnu pevná a účinná a aby jim, pokud to přichází v úvahu, nestály v cestě apoštolské konstituce a nařízení vydané našimi předchůdci ani jiné předpisy, třeba i hodné zvláštní zmínky.

Dáno v Římě u Svatého Petra dne 1. listopadu 1970, o slavnosti Všetech svatých, v osmém roce našeho pontifikátu.

PAPEŽ PAVEL VI.

---

⁹ Zj 5,13.